

130

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ, ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉਕਤ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਸੈਕਟਰ 32, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦਬਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਆਧਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(13) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਸ ਲਈ, ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਸ. ਗੁਪਤਾ

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ ਜੇ.

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2013 ਦਾ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 3283

14 ਨਵੰਬਰ 2013

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 - ਐੱਸ. 20 - ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 - ਐੱਸ. 91 ਅਤੇ 92 - ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ - ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ - ਹੁਣ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਨਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਜਵਾਬਦਾਤਾ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟੈਂਡ ਲਏ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਵਿੱਚ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਵਲ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

131

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਡਾ ਮੋਰਚਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਦਲੀਲ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਾਏ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 24)

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 - S. 100 - ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ - ਹੇਠਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜ - ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਵੇਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਬਦਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਵੇਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 27)

ਆਈ ਕੇ ਮਹਿਤਾ, ਐਮਐਸ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਵਿਕਾਸ ਬਹਿਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.

(1) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 2 ਤੋਂ 4 ਨੇ 27.2.2009 ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮਿਤੀ 18.6.2001 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ, 25.4.2013 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਮੁਦਈ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1) ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਿਤੀ 18.6.2001 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4) ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1). ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2-ਉਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 5.8.2004 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.5 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੈਂਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਹੈ, ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 18.6.2001 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ^ 5,00,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਿਨ ਉਸ ਤੋਂ ^ 16,00,000 ਨਕਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 18.6.2001 ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 18.6.2002 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 01.02.2002 ਨੂੰ ^ 2,27,000 ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ? 17.6.2002 ਨੂੰ 1,65,000

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਕੇਵਲ 133 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

ਭਾਵ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ 18.9.2002 ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ

ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਰਸੀਦਾਂ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 18.9.2002 ਨੂੰ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ. ਉਸਨੇ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਈ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਛੁਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ।

(4) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ 12.11.2002 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 (ਰਿਪੋਰਟ ਨੰ.-ਐਲ-ਆਲਮ ਸਿੰਘ) ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਭਾਵ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 ਨੇ 30.5.2005 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਂਝਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 (ਭਾਵ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 1) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦਾ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਵਰਣਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 4-ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ (ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2) ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ

ਅਤੇ ਹੁਣ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. ਅਤੇ 2 (ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ

3 ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਰ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 18.6.2001 ਨੂੰ 73 ਕਨਾਲ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 5,00,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ 16,00,000 ਦੀ ਰਸੀਦ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 18.6.2001 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 18.9.2002 ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉਕਤ ਲਿਖਤ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੂਨ, 2000 ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ^ 7,00,000 ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ? 3 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ। ਉਕਤ ਕਰਜ਼ਾ 18.6.2001 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ^ 9,50,000 ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2001 ਵਿੱਚ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 2,20,000 ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਵੀ 18.6.2002 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਧਾਰ ਲਈ ਗਈ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਰਕਮ ਵਧ ਕੇ ^ 16,00,000 ਹੋ ਗਈ ਜੋ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ, 2002 ਵਿੱਚ, 2,00,000 ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਕਮ ਲਈ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2,27,000 ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੋਲਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ^ 5,00,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਲਗਭਗ ^ 10,00,000 ਸੀ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 10 ਕਨਾਲ 6 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਸੀ @ ? ਪਿੰਡ ਸਲੋਹ ਵਿੱਚ 10.5 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਧਾ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ^ 15,00,000 ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਲੈਂਡ ਮਾਰਗੇਜ ਬੈਂਕ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 7.7.2002 ਨੂੰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਆਲਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਸੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ
ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

135

ਦਰਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ.5 (ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.2) ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪਣ ਲਈ

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 4 ਤੋਂ 4 ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੋ ਤੱਥ ਮੁਦਈ ਨੇ 18.6.2001 ਨੂੰ ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ 19,92,000 ਅਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 22.3.2001 ਨੂੰ ਬਿਆਨੇ ਵਜੋਂ 8,00,000 ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਤੱਥ ਗਲਤ ਹਨ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ 7.7.2002 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ 1980 ਤੋਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਬੁਢਾਪੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਜ਼ਰ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉੱਡ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(7) ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

“1. ਕੀ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 18.06.2001 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ.

1-ਏ. ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਝੌਤਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ.

1-ਬੀ. ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ

1-C ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ 216 ਲੱਖ, 2 ਲੱਖ ਅਤੇ 22.2 2 000 ਦੇ ਕਥਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ.

2. ਜੇਕਰ ਮੁੱਦਾ ਨੰ. 1 ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ

3. ਕੀ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ 245,94,000 ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ

136

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

4. ਕੀ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ

5. ਕੀ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ

6. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਗਲਤ-ਜੁਆਇਡਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਮਾੜਾ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ

7. ਰਾਹਤ।”

(8) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 4 (ਭਾਵ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ) ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ 1 (ਭਾਵ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਅਤੇ 3) ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(9) ਅਜੇ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4 ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ:-

- “(i) ਕੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
- (ii) ਕੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ।
- (iii) ਕੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ 1.2.2002 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 22.27,000 ਦੀ ਅਜੀਬ ਰਕਮ ਅਤੇ 17.6.2002 ਨੂੰ 21,65,000 ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ- ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ 15.9.2002 ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ?

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ
ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

137

- (iv) ਕੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ?
- (v) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ

ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਸੀ। ਸਿੱਖੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

(vi) ਕੀ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ/ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਰਕਮ ਦੀ ਰਸੀਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੈ?

(vii) ਕੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 18.6.2001 ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਠ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚਲੀ ਲਿਖਤ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਧਾਰਾ ਗਲਤ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਹੈ?

(10) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲਿਖਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ 2013 ਦੇ ਸੀ.ਐੱਮ. ਨੰਬਰ 11521-ਸੀ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ

138

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ: -

“ਹੇਠਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਰਕਮ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ

ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਜੋਂ? "

(12) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਏ ਹਨ:-

(i) ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 18.6.2001 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਠ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 91 ਅਤੇ 92 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ii) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਨਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕੈਮਿਸਟ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਕਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ
ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੋ.)

139

(iii) ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(iv) ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੋਲਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਰੀਬ 16 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਕਮ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, Ex.DW1/3, DW1/4 ਅਤੇ DW1/5 ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

- (v) ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਕੋਲ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਵਜੋਂ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਰਜਿਸਟਰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।
- (vi) ਕਿ 17.6.2002 ਨੂੰ, ਕੁੱਲ $^{\wedge}$ 19,92,000 ਦੀ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵੈਂਡੀ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।
- (vii) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 1.7.2000 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ? 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ? 5 ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਕਸ ਸ਼ਰਾ Ex.DWI/10 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ।

(13) ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਿਰਫ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਦਈ ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ।

(14) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਹੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(15) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਬਦਲਵੀਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(16) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੰਗੂ ਰਾਮ (ਐਲ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲਲਿਥੀਬੀਕਾ ਬਨਾਮ ਐਮਓ ਵਰਗੀਸ (2) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(1) 2004(3) PLR 29

(2) 2005 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 604

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਵਲ 141 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਪਤੀ. ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮ ਮਾਮਲਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਤਿਰੂਵੇਗਦਾ ਪਿੱਲਈ ਬਨਾਮ ਨਵਨੀਤਮਾਲ ਅਤੇ ਐਨਐਫ. (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ** ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਝ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ।

(17) ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(18) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੈਵੀਏਟਰ/ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(19) ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਰਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਉਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਸਾਂਝੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੋਧਿਆ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

(20) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(21) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

(3) ਏਆਈਆਰ 2008 ਐਸਸੀ 1541

142

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

"35. ਮਿਤੀ 18.06.2001 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਜੋ ਕਿ ਫਾਈਲ 'ਤੇ Ex.P1 ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੱਸਿਆ। ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਪ ਪੋਪਰ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 18.06.2001 ਨੂੰ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਐਕਸ.ਪੀ-7 ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਪਟਵਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਨੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। . ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 16,00,000 ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਾਈਲ 'ਤੇ 16,00,000 (ਉਦਾਹਰਨ P-2) ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਰਸੀਦ। ਉਕਤ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਕਤ ਰਸੀਦ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗਾਈ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਸਟੈਪ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਸਲ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ, ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ 18.06.2001 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਕੇਵਲ 143 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਦਾ ਕੋਈ

ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ DW-1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। P2. ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਪਿਛਲੇ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਿਆ ਸੀ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਕਤ ਜਿਰਾਹ 07.11.2008 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ 18.06.2001 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਸਾਲ 2000 ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਚਾਲੂ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਜੋ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ PW-4 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੇਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਕੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸ. ਪੀ2 ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤਾ 18.06.2001 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੇਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ। ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੋ ਗਵਾਹ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ PW-7 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। P2. ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ

ਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ 2 ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਮੰਨ ਲਏ ਹਨ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ P2 ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 01.02.2002 ਨੂੰ 22,27,000 ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ 22,27,000 ਦੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਬੇਜੋੜ ਰਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਜੋੜ ਰਕਮ ਵੀ ਰਸੀਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। P3. ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਸੀਦ ਸਾਬਕਾ ਪੀ3 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਰਸੀਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਸ. P3 ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

36. ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 18.06.2002 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 17.06.2002 ਨੂੰ ਸਮਾਂ 18.09.2002 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਸਾਬਕਾ P5 ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕੀਤੀ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਮਰਥਨ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਵਲ 145 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਲਏ | ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਦਾ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਕਤ ਤਸਦੀਕ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਡੀਡ

ਰਾਈਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਤੱਥ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਕਪੂਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਤਸਦੀਕ ਐਕਸ. P5. ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਲਈ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਏ ਹੋਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਸੀਦ ਸਾਬਕਾ. P4 ਵੀ 17.06.2002 ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਨੇ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। P4. ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਸਦੀਕ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਰਥਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। P1. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਮਲ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ

146

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਠ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 2003 (1) ਨਵੀਨਤਮ ਨਿਆਂਇਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੰਨਾ 760 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਦਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਵਿਨਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ

ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸੂਟ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ - ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘੱਟ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ-1 ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ-1 ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰੋਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੰਗੂ ਰਾਮ (ਸੁਪੈਰਾ) ਅਤੇ ਲਲਿਥੀਬਿਕਾ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਓ ਵਰਗੀਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ,

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ. ਕੇਵਲ 147 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਰੂਵੋਗਦਾ ਪਿੱਲਈ ਬਨਾਮ ਨਵਨੀਤਮਾਲ ਅਤੇ ਐਨਆਰ ਹੈ। (ਸੁਪੈਰਾ) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਕਹਾਣੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਨਵਾ ਪਿੱਲਈ (ਸੁਪੈਰਾ) ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਨਾਮ ਹੇਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਐਲ ? ਅਤੇ ਹੋਰ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

(22) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਾਰ ਨੇ ਡੀਡ ਰਾਈਟਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਸੀਦ (ਐਕਸ. ਪੀ 2) ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵਾਰ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਰਸੀਦ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵੇਚਣ ਦਾ ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੀ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਕਿ PW-4 ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (PW-7) ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (DW-1), ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ ਰਸੀਦ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਲੈ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ।

(23) ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਪਹਿਲੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸੋਧੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

148

ਆਈਐਲਆਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

2015 (1)

ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਅਲੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚਰਨਜੀਵ ਕੌਰ ਵੀ ਡੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੋਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਕਰਜ਼ਾ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ DW-1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਫਰੰਟ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਿਆ ਹੈ।

(24) ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸਨ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟੈਂਡ ਲਏ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ

ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਡਾ ਮੋਰਚਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

149

ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਰਾਕੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜੇ.)

ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਝੂਠੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(25) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਖਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨੇ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ।

(26) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਥਿਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦਾ

ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼।

(27) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 100 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਵੇਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗਾ।

(28) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

(29) ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ।

(30) ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਐਸ ਗੁਪਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ